

Yttrande över En straffreform (SOU 2025:66)

Synpunkter

Helsingborgs stad välkomnar utredningens förslag i sin helhet. Vi ser att förslagen innebär ett mer rättvist, tydligt och ändamålsenligt påföljdssystem där straffen bättre speglar brottslighetens allvar och där brottsoffrets och samhällets intressen får större tyngd. Det gäller såväl allvarliga vålds- och sexualbrott som olika former av organiserad brottslighet.

Helsingborg har sedan många år haft utmaningar med kriminella gäng och nätverk. Det har förekommit skjutningar och sprängningar och vi har sett hur välfärdsbrottsligheten utvecklats som en ny inkomstkälla för de kriminella nätverken. Samtidigt har Helsingborgs stad tagit en roll där man under många år satsat stort på brottsförebyggande arbete och i synnerhet myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet. Vi ser därför positivt på initiativ till straffskärpningar som stärker de brottsförebyggande effekterna av det lokala arbetet och ett stärkt brottsofferperspektiv som ökar upplevelsen av upprättelse och förtroende för rättssystemet.

Vi delar utredningens slutsatser och förslag

Utredningen är omfattande och innehåller en bred palett av reformförslag. Vi önskar särskilt kommentera några av dem. Inledningsvis delar vi utredningens bedömning och ställer oss positiva till förslaget om att straffskalorna för vissa brott ska justeras för att bättre motsvara brottets allvar. Ändringarna är viktiga och skapar en intervention i ett brottsligt beteende och de negativa effekter det har på brottsoffer eller en geografisk yta, samtidigt som det kan ha avskräckande effekter för vissa brottskategorier. På samma sätt ser vi att förslaget om utvidgad presumtion för häktning även för grov kvinnofridskränkning, grov fridskränkning och hedersförtryck kan spela en viktig roll som intervention för brottsoffret med räddade liv som följd.

Vi välkomnar särskilt förslaget om straffskärpningsbestämmelserna avseende brott som har samband med kriminella nätverk såsom skjutningar och sprängningar, eller annan organiserad brottslighet. En straffskala som står i paritet till det hot som denna brottslighet utgör för samhällets skyddsvärden, i kombination med rättsväsendets nya möjligheter att förverka egendom som är vinning från brott, ser vi som viktiga verktyg för samhället de kommande åren.

Vi delar även utredningens bedömning att villkorlig dom och skyddstillsyn bör utmönstras och ersättas med ett system där villkorligt fängelse införs. Det

kommer skapa en ökad förutsägbarhet med stärkt förtroende för rättssystemet som följd.

Upprättelse för brottsoffer - en förtroendefråga

Rättssystemet är en grundpelare i ett demokratiskt samhälle, men dess legitimitet och funktion bygger i hög grad på att medborgarna har förtroende för det. Utan detta förtroende riskerar rättsväsendet att förlora sin auktoritet, vilket kan leda till minskad respekt för lagar, ökad rättsosäkerhet och i förlängningen ett försvagat samhällskontrakt. Ur det perspektivet ser vi reformförslagen, i synnerhet det stärkta brottsofferperspektivet, som positiva och förhoppningsvis kommer de bidra till människors vilja att anmäla brott, vittna i rättegångar, följa domstolsbeslut och acceptera rättsliga utfall.

Positiva effekter av minskad förundersökningsbegränsning

De förslag som utredningen presenterar om skärpta straff och högre värdering av flerfaldig brottslighet innebär att färre brott kommer att förundersökningsbegränsas eller gå till åtalseftergift. Med bakgrund av detta är det rimligt att anta att fler brott kommer att utredas och prövas rättsligt. Det är också vanligt att nya brott och brottsoffer upptäcks under en brottsutredning vilket ger en multiplicerande effekt. Ur ett brottsofferperspektiv ser vi detta som positivt då det blir markant lättare för ett brottsoffer att få målsägarbiträde och skadestånd om brottet gått till åtal. Ur ett kommunalt perspektiv skulle en minskad förundersökningsbegränsning kunna få positiva effekter på stadens arbete mot välfärdsbrott där i dagsläget många polisanmälningar om bidragsbrott läggs ner och därmed inte klaras upp.

Parallella satsningar för reformens fulla genomslag

Förslagen i utredningen beräknas leda till en ökning med 16 000 fängelseår årligen vilket påverkar kriminalvårdens förutsättningar. Därför ser vi positivt på att regeringen samtidigt gör budgetsatsningar på kriminalvården för ett ökat antal platser men även för ett bättre stöd till unga brottslingar som följd vilket annars kunde lett till överbeläggningar och ökad kriminalitet inne på anstalterna samt att individer döms till långa straff utan att deras behov av vård och behandling kan tillgodoses.

Vi ser även att förslagen kommer leda till att polisen ska utreda fler brott och att det i sin tur kan leda till att ytterligare brott därmed upptäcks och behöver utredas. Även om det kan förväntas att polismyndigheten organiserar sitt arbete för att omhänderta följderna av reformförslagen är det viktigt att säkerställa att inte färre poliser finns till förfogande att agera på stadens gator. Vi tycker därför att det är positivt att regeringen sedan tidigare gett polismyndigheten i uppdrag att säkerställa närvaron av lokal polis.

Inget nytt uppdrag för kommuner men påverkan på individärenden

Vi ser inte att förslagen i sig innebär något nytt eller förändrat uppdrag för Helsingborgs stad. En effekt som kan förväntas av de föreslagna förändringarna är att fler personer kommer dömas till fängelse och kommer att dömas till längre fängelsestraff. Förslagen kan på så sätt komma att ha påverkan på individärenden kopplade till Helsingborgs stads verksamheter, inom exempelvis socialförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen. Det

kan gälla personer som dömts till fängelse och som innan, under eller efter avtjänat straff behöver Helsingborgs stads tjänster, insatser eller stöd. Det kan även röra tjänster, insatser eller stöd till anhöriga eller närstående till personer som avtjänar ett straff.

Avslutande kommentar

Sammantaget välkomnar Helsingborgs stad utredningens reformförslag som ett viktigt steg i arbetet med att komma till bukt med den organiserade brottligheten, välfärdsbrottligheten och de grova våldsbrotten samtidigt som det inte utesluter långsiktiga insatser för en återintegrering i ett normalt liv efter avtjänat straff.

Avslutningsvis ser vi förslaget om straffreformen som ett viktigt komplement och en förstärkare till Helsingborgs stads höga ambition och satsningar på trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Kommunstyrelsen